

LJUBO HUMEK

MARIBORSKI URBANIST IN ARHITEKT

18. 12. 2019–10. 1. 2020

RAZSTAVA
MARIBOR 2019

Razstavišče Urban, Grajska ulica 7, Maribor

»LJUBO HUMEK, MARIBORSKI URBANIST IN ARHITEKT«

projekt predstavitve Ljuba Humeke in njegovega delovanja v Mariboru

Nosilec projekta: Ljubor, združenje za kulturo bivanja, Maribor

zanj: Jože Kos Grabar, univ. dipl. inž. geod., predsednik združenja

Vodja projekta: Alenka Debenjak, univ. dipl. inž. arh.

Člana vodstva projekta: mag. Mojca Štuhec, univ. dipl. umet. zgod. in
Peter Vernik, akad. slikar in grafik specialist

Besedilo in izbor gradiva: mag. Mojca Štuhec, univ. dipl. umet. zgod.

Oblikovanje: Peter Vernik, akad. slikar in grafik specialist

Računalniška priprava: Grafična forma Hutter

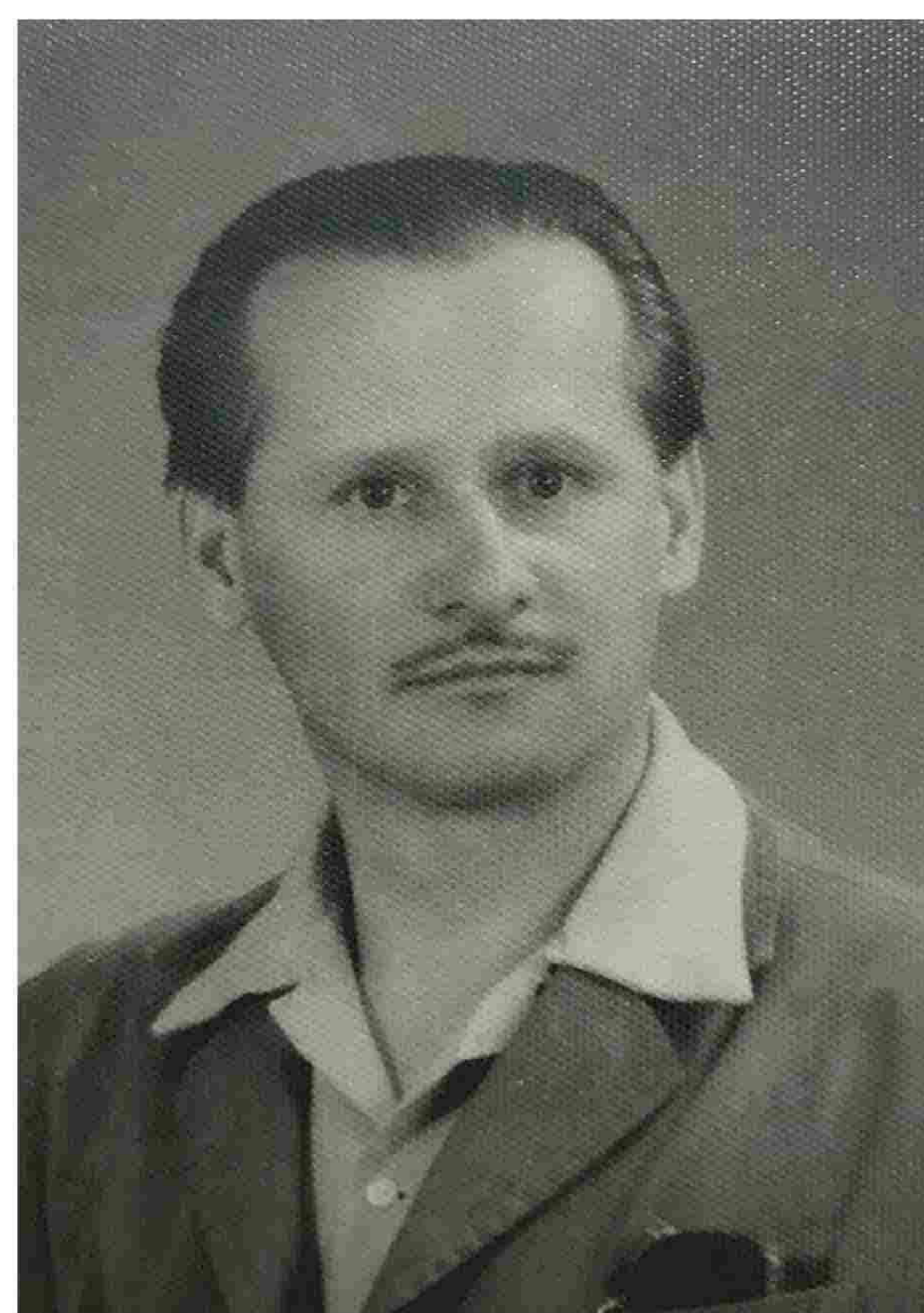
Tisk: TABULA

Avtorice in avtorji fotografij: Alenka Debenjak, Jože Kos Grabar,

Amadea Prajnc, mag. Mojca Štuhec, Lea Zinauer in drugi.

Ljubo Humek

Družina Humek

Ljubo Humek s hčerkami in nečakom

Rodil se je leta 1913 v Krškem.
Leta 1919 se je družina Humek preselila v Maribor.
Maturiral je na Srednji tehnični šoli v Ljubljani.
Leta 1938 je diplomiral na Visoki šoli za arhitekturo v Pragi.
Po vrnitvi v Maribor je prve delovne izkušnje pridobil pri uveljavljenem gradbenem podjetju inženirjev Jelenc & Šlajmer.
Leta 1947 se je zaposlil v Projektivnem biroju Ljudske republike Slovenije.
Leta 1949 je zasnoval in izrisal načrt za regulacijo Maribora.
Med letoma 1951 in 1952 je bil na študijskem potovanju po Švici in skandinavskih deželah.
Leta 1952 je ustanovil Zavod za regulacijo Maribor, ta se je dve leti kasneje preimenoval v Komunaprojekt.

Med letoma 1953 in 1964 so bile zgrajene soseske ob Gosposvetski cesti, Ljubljanski ulici in Ulici XIV. divizije.
Po letu 1957 je v sodelovanju s športnim delavcem Francijem Čopom pripravil urbanistično zasnovo za izgradnjo športno-turističnih objektov na območju Mariborskega Pohorja in Areha.
Za ta obsežen projekt sta s Čopom leta 1962 prejel nagrado Prešernovega sklada.
Upokojil se je leta 1973.
Leta 1983 je prejel Plečnikovo nagrado za življenjsko delo.
Njegovo delo pri razvoju mesta je bilo že desetletje prej nagrajeno s srebrnim grbom mesta Maribor.
Umril je leta 1988 v Mariboru, pokopan je v družinskem grobu na Raki pri Krškem.

Delovna knjižica

Plečnikova nagrada

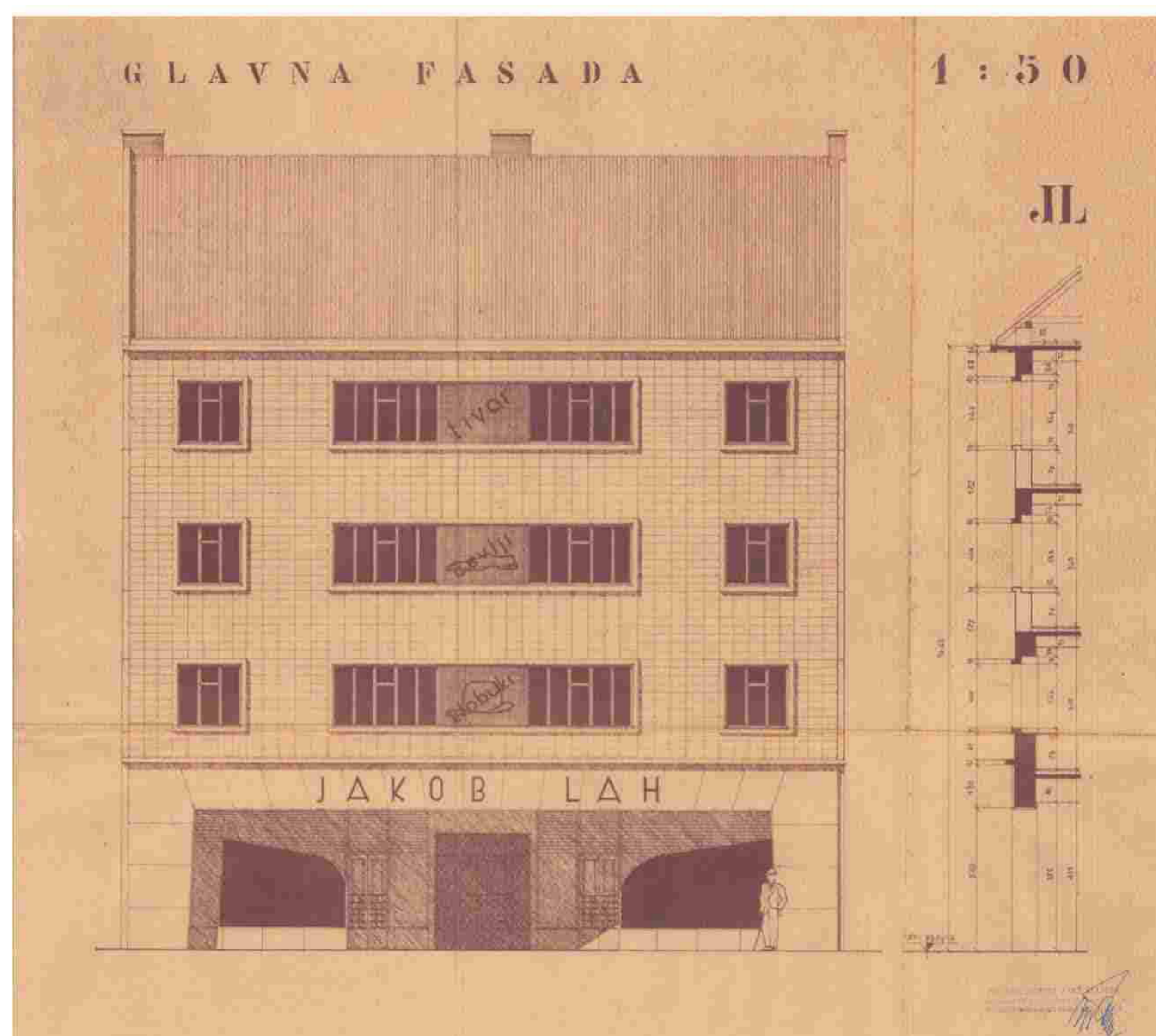
Ljubo Humek s sodelavci, ob križišču Partizanske ceste in Ulica talcev, petdeseta leta

Kolektiv Komunaprojekta

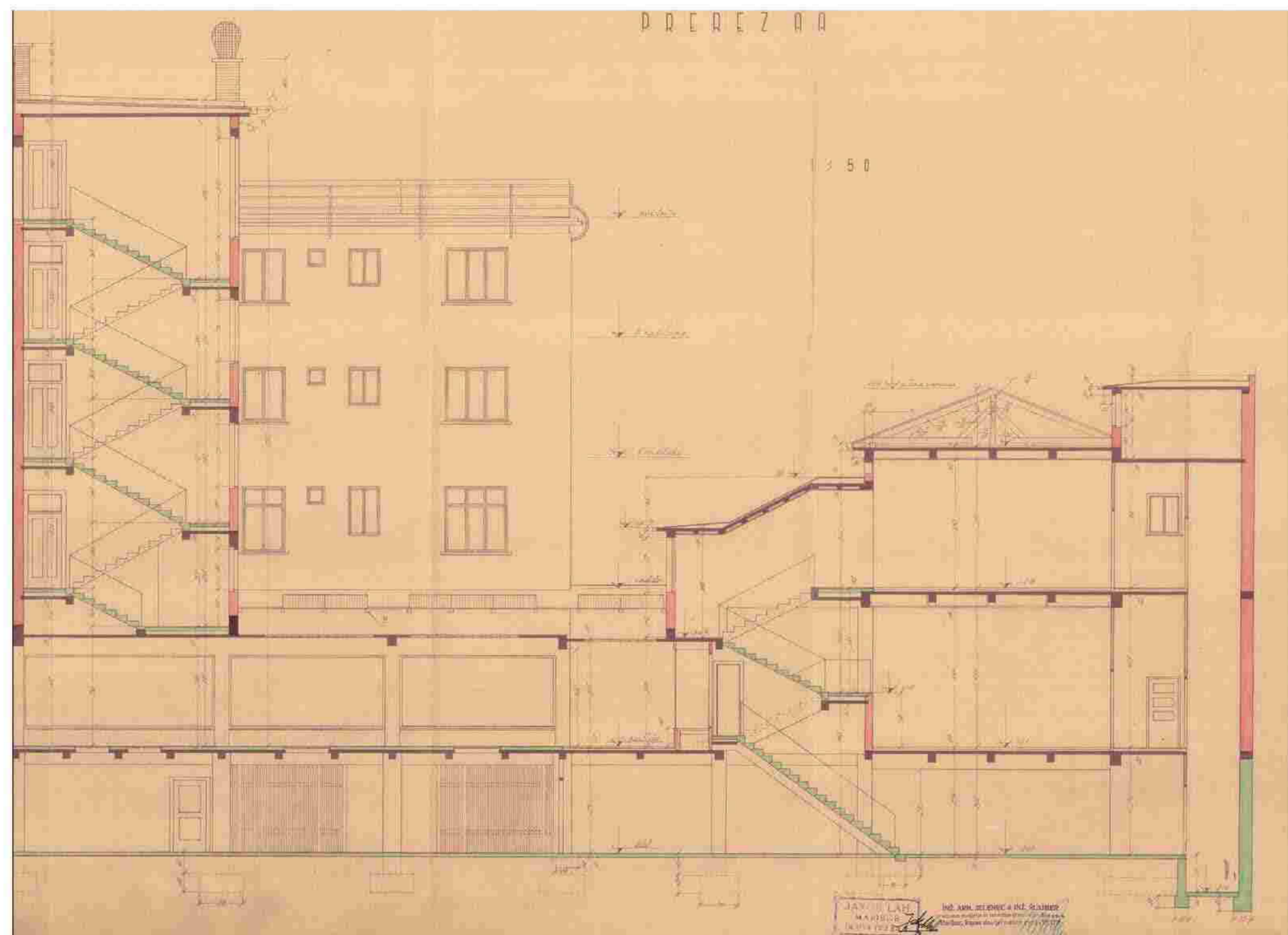

HIŠA JURČIČEVA ULICA 4

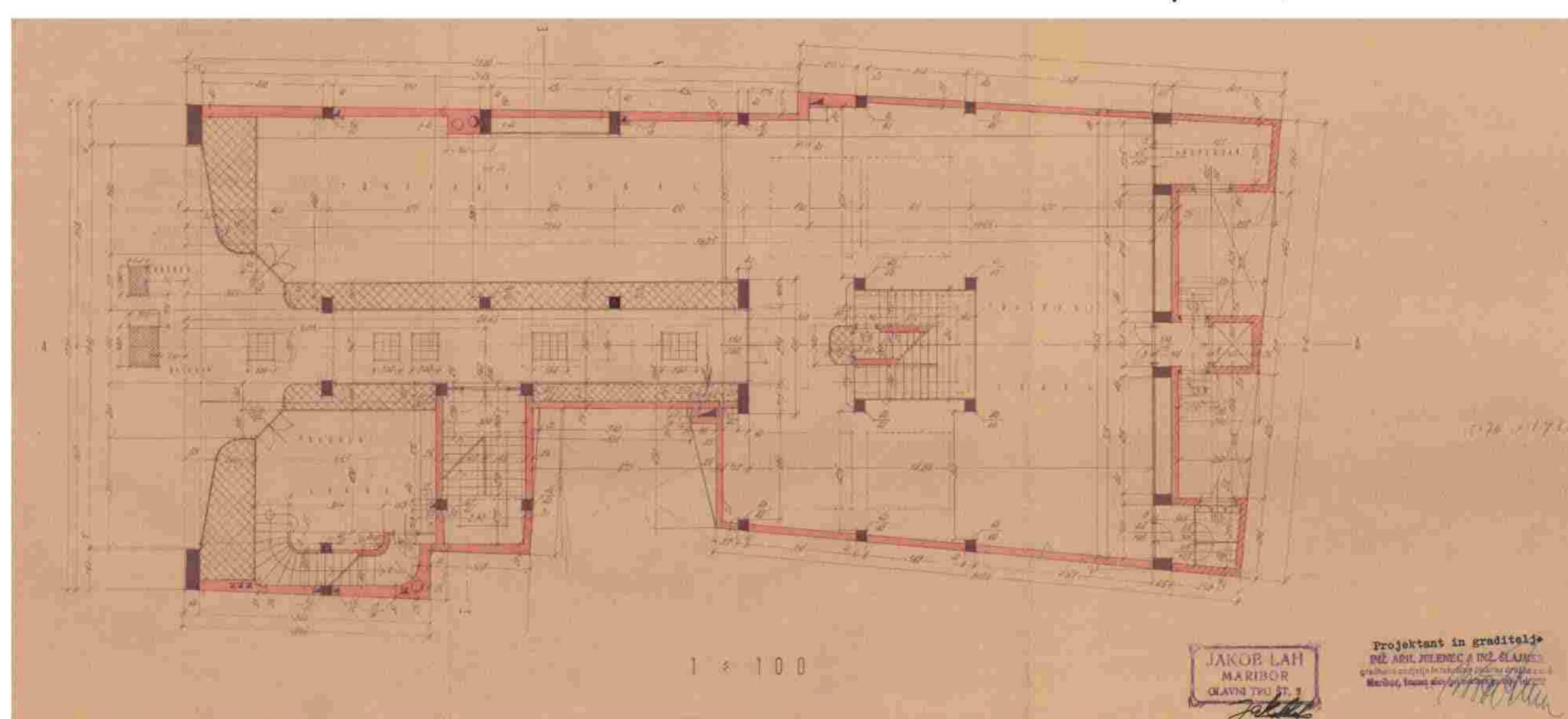

RAZSTAVA
MARIBOR 2019

Pročelje hiše, 1938

Prerez A-A, 1938

Tloris pritličja, 1938

Humek je prve delovne izkušnje po opravljenem študiju pridobil pri uveljavljenem gradbenem podjetju inženirjev Jelenc & Šlajmer. Tam je med drugimi nalogami zasnoval in izrisal načrte za stanovanjsko-trgovsko stavbo mariborskega podjetnika Jakoba Laha. Trinadstropnico v Jurčičevi ulici 4 je opremil v sodobnem funkcionalističnem slogu in jo brezhibno umestil v staro mestnem jedro. V pritličju so bili prvotno trije trgovski lokali, dva sta imela vhod z ulice, eden od njiju je obsegal tudi prostore v nadstropju,

medtem ko je bil tretji, največji umaknjen v zadnji del stavbe. V nadstropnem delu je bilo zamišljenih pet stanovanj. Dvojno namembnost hiše nakazuje oblikovanje pročelja. Pritlični del z vhodnim portalom in stranskima zaobljenima izločbama je obložen s temnim umetnim kamnom, medtem ko je bivalni del obdan s svetlimi ploščami in členjen s črno uokvirjenimi okni. Danes je žal za potrebe trgovine Drogeriemarkt (DM) oblikovno popolnoma izničen pritlični del stavbe.

Hiša Jurčičeva ulica 4, foto Mojca Štuhec, 2019

V drugi svetovni vojni je bila v mestu ob Dravi porušena skoraj polovica stavbnega fonda, uničeni so bili industrijski obrati, železniške naprave in cestno omrežje. Ob odstranjevanju ruševin se je začelo sistematično urejevati ceste. Slednje so bile postopoma regulirane, asfaltirane in pogosto tlakovane z granitnimi kockami. Pred hišami v nizu so podirali ograje in širili pločnike. Humekova ideja je bila, da se s čim več zelenimi pasovi opremi ulice, ki obdajajo staro mestno jedro. To je bilo uresničeno v primeru Strossmayerjeve ulice, kjer so uspeli ohraniti starejši drevored. Pred Umetnostno galerijo so uredili ploščad ter v podaljšku čez Koroško

cesto zasnovali prostor osrednje živilske tržnice. Po Humekovi zamisli je bila zanimivo urejena Mladinska ulica. Na širših odsekih je bila preoblikovana v zelene otoke oziroma manjše trge. Med poslojema Pravne fakultete in Osnovno šolo Bojana Illica so postavili Kolbičev kip pedagoga Henrika Schreinerja, pred hišo Trubarjeva 11 je nastal »zeleni kotiček« opremljen s klopjo in fontano. Ob pomožnih nogometnih igriščih, nasproti upravne stavbe Zveze mariborskih športnih društev Branik na Mladinski ulici 29, pa je bil urejen »predvrt«.

Ploščad pred Umetnostno galerijo Maribor, foto Mojca Štuhec, 2019

Fontana na Mladinski ulici, foto Amadea Prajnc, 2019

Pogled na Slomškov trg, foto Vončina, 1958

L 23-45

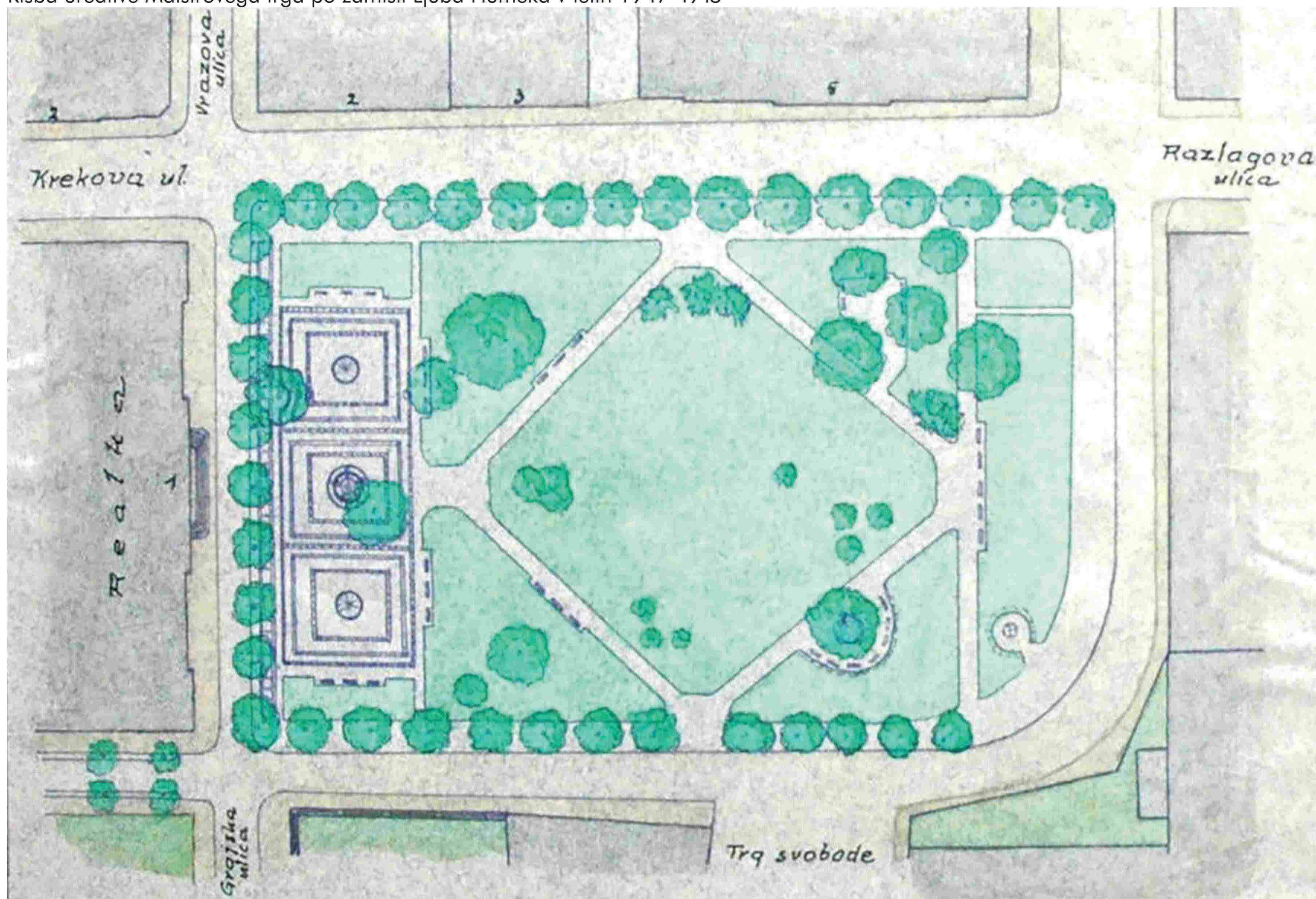
13. 6. 1969

Slomškov trg, vodnjak s Kolbičevim kipom, foto Vončina, 1969

Maistrov trg, danes, foto Jože Kos Grabar, 2019

Risba ureditve Maistrovega trga po zamisli Ljuba Humeka v letih 1947–1948

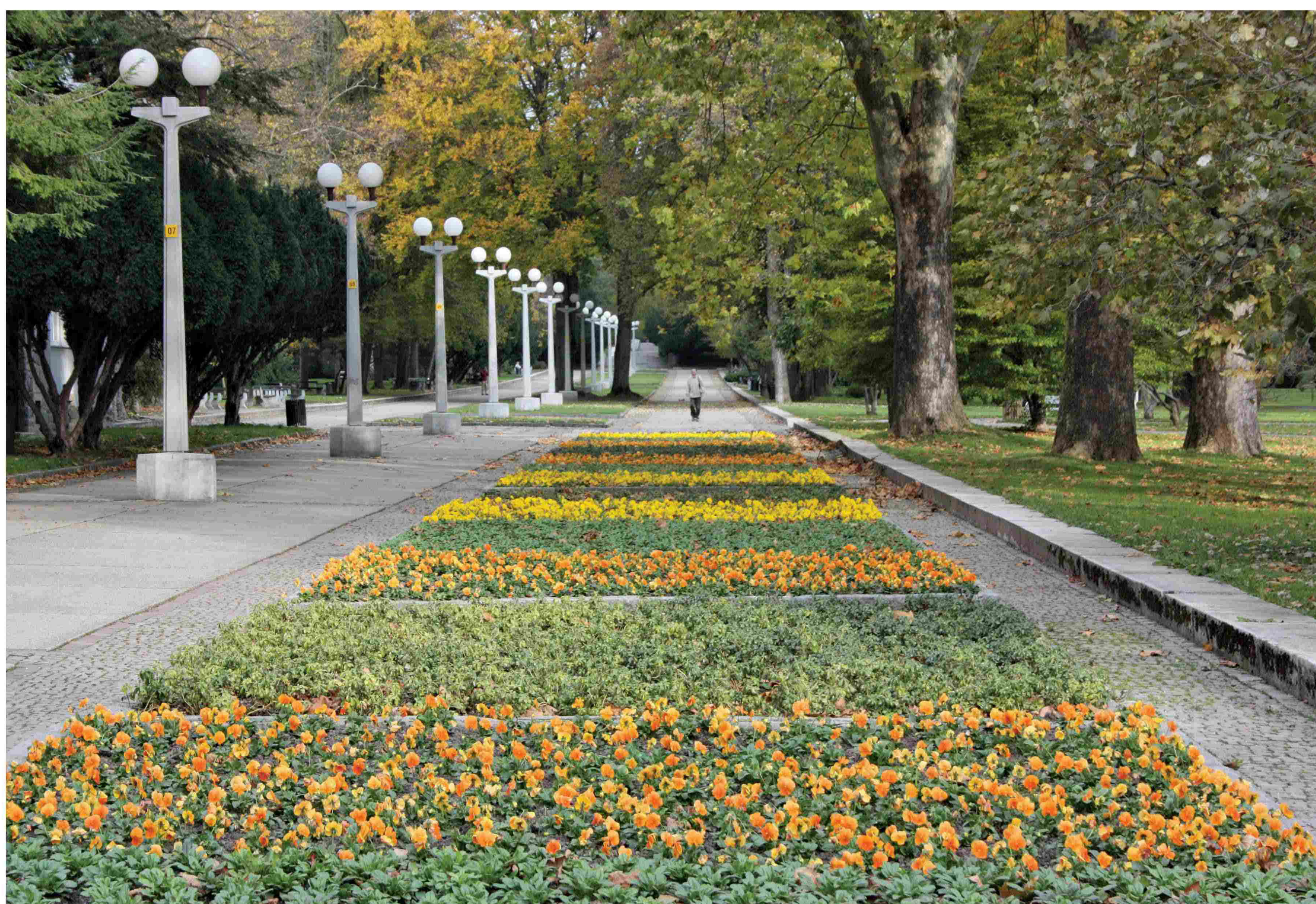
Mestni park, zaključek promenade pod Mestnim hribom, 1956

Leta 1952 je v mestnem parku po Humekovi zaslugi prometno ločevalno pot zamenjala široka drevoredna promenade, ki preko Maistrovega trga sega v mestno jedro. Vzor za njeno zasnovo najdemo v Plečnikovi promenadi, v ljubljanskem parku Tivoli. Mariborska se je zaključila pod Mestnim hribom, šele v osemdesetih

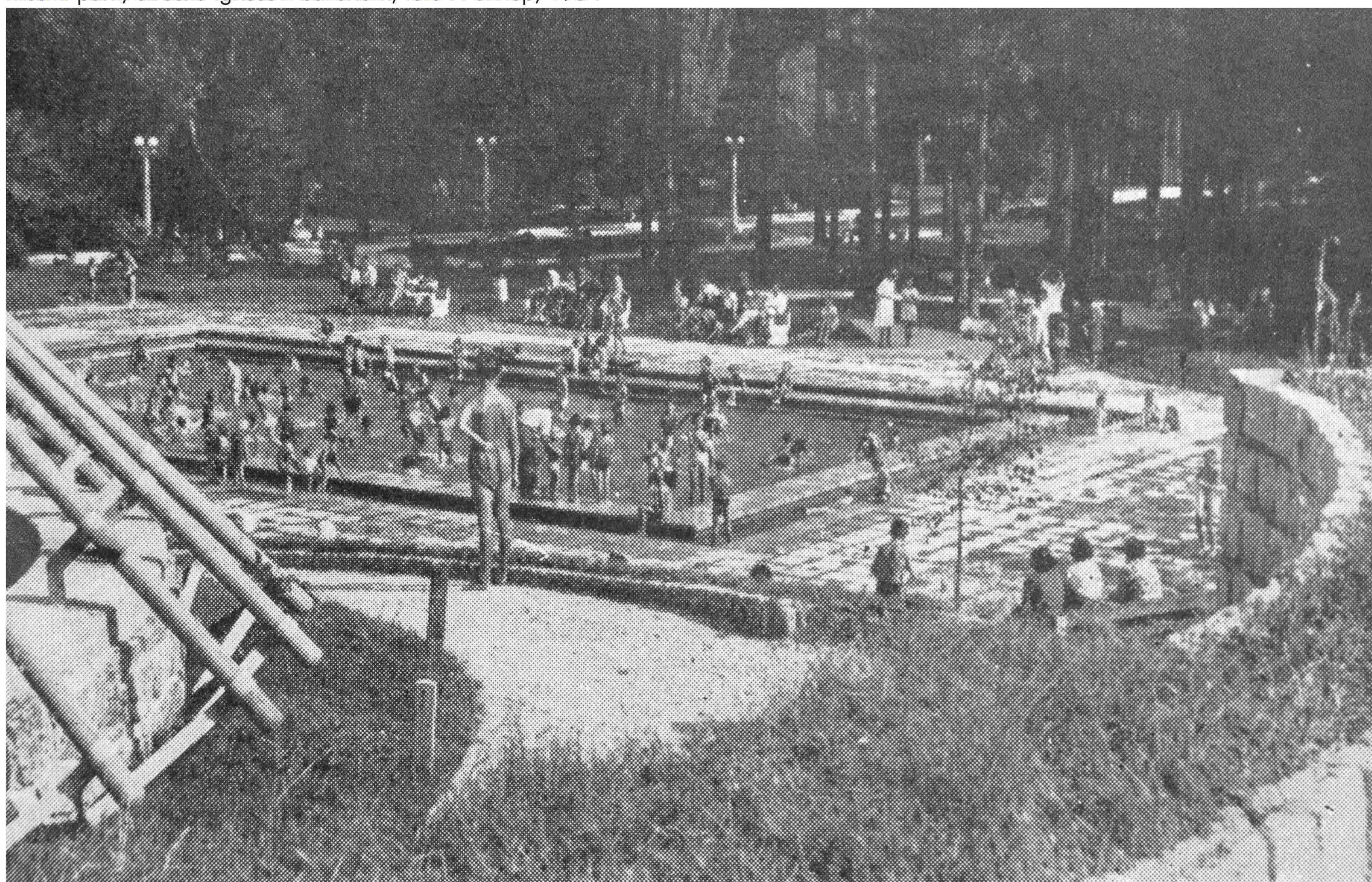
Mestni park, japonski vrt ob zaključku promenade, petdeseta leta

letih so v podobno oblikovani potezi sprehajalno pot uredili do gostišča Pri treh ribnikih. Ob zaključku prvotne promenade je bilo urejeno otroško igrišče s plavalnim bazenom in zasaditvijo v obliki japonskega vrta.

Promenada v Mestnem parku, foto Lea Zinauer, 2014

Mestni park, otroško igrišče z bazenom, foto F. Škrlep, 1954

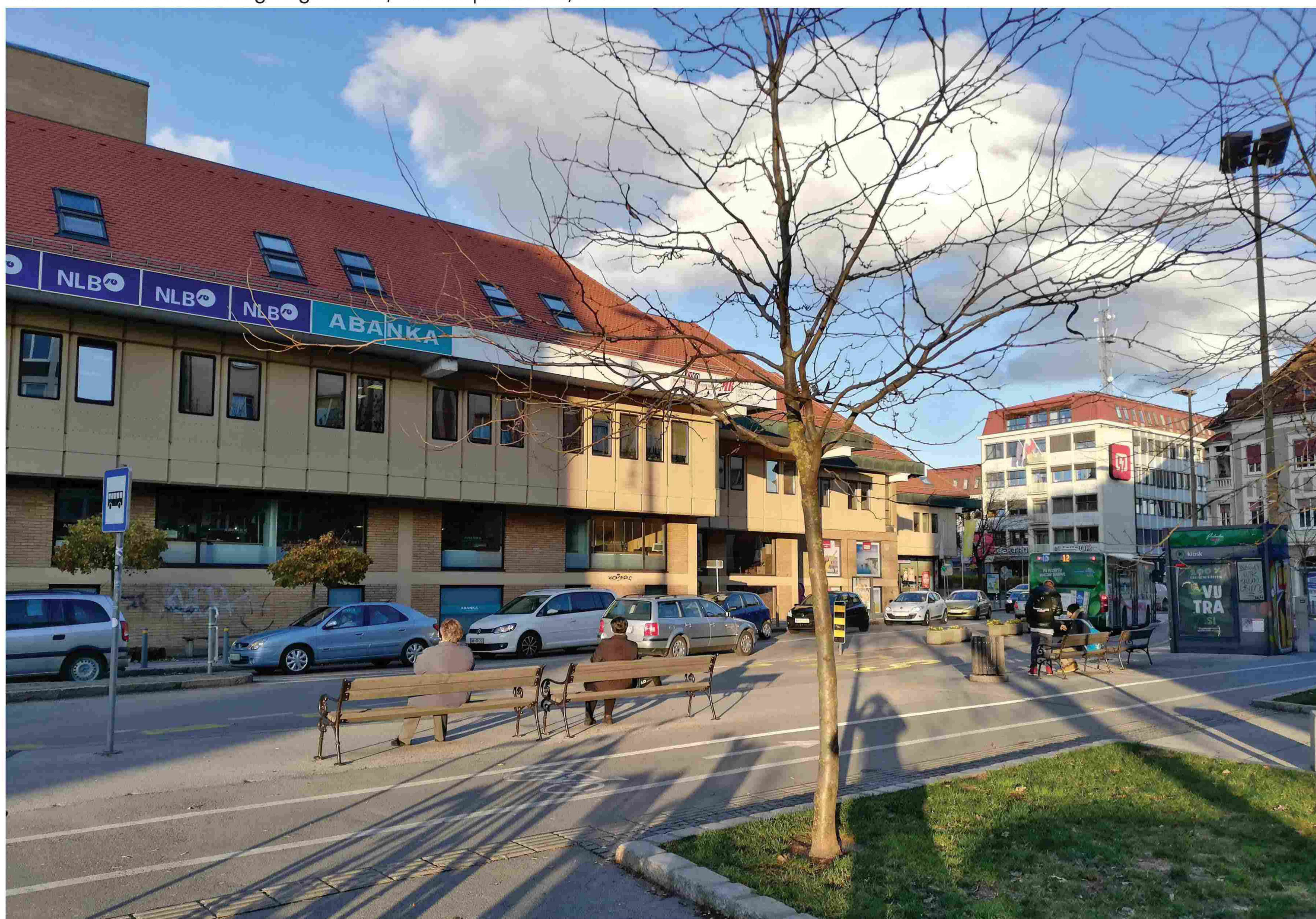

Nekdanja parkovna ureditev severovzhodnega del Glavnega trga, pogled proti Vetrinjski ulici, foto Vončina, 1957

Sočasno s promenado v Mestnem parku je bil razširjen Magdalenski park, kjer so prav tako uredili sprehajalne poti in zelenice. Tudi na v severovzhodnem delu Glavnega trga je Humek z nasadom zapolnil praznino v drugi svetovni vojni porušeni stavb ob izteku

Gosposke in Vetrinjske ulice. Vendar so že leta 1968 na nekdanji Ozki ulici zgradili trgovsko hišo Kvik in pred njo uredili parkirišče, v začetku osemdesetih pa je nekoč odprti prostor popolnoma zaprla monumentalna poslovno-trgovska stavba.

Severozahodni del Glavnega trga danes, foto Mojca Štuhec, 2019

V letu 1949, ko je v jugoslovanski socialistični zakonodaji bila izdana uredba o generalnem urbanističnem planiranju, je Humek že zasnoval in izrisal regulacijski načrt za mesto Maribor. Grafični del regulacije je dopolnil z obsežnim besedilom, v katerem je orisal problematiko gradbenega razvoja mesta. Največji izziv pri širitvi Maribora v sredini 20. stoletja je Humek videl v prometni ureditvi in pomanjkanju stanovanj. Opozoril je brez reda razvijajoč se južni del mesta, ki ga je povzročila neprimerno umeščena železniška proga na desnem bregu Drave. Predlagal je, da bi jo prestavili pod Pohorje. Določil je lego in smer glavnih prometnic, vpadnic in notranjo cestno mrežo. Nove zazidalne površine je ločil na stanovanjske in industrijske cone. Predvideval je

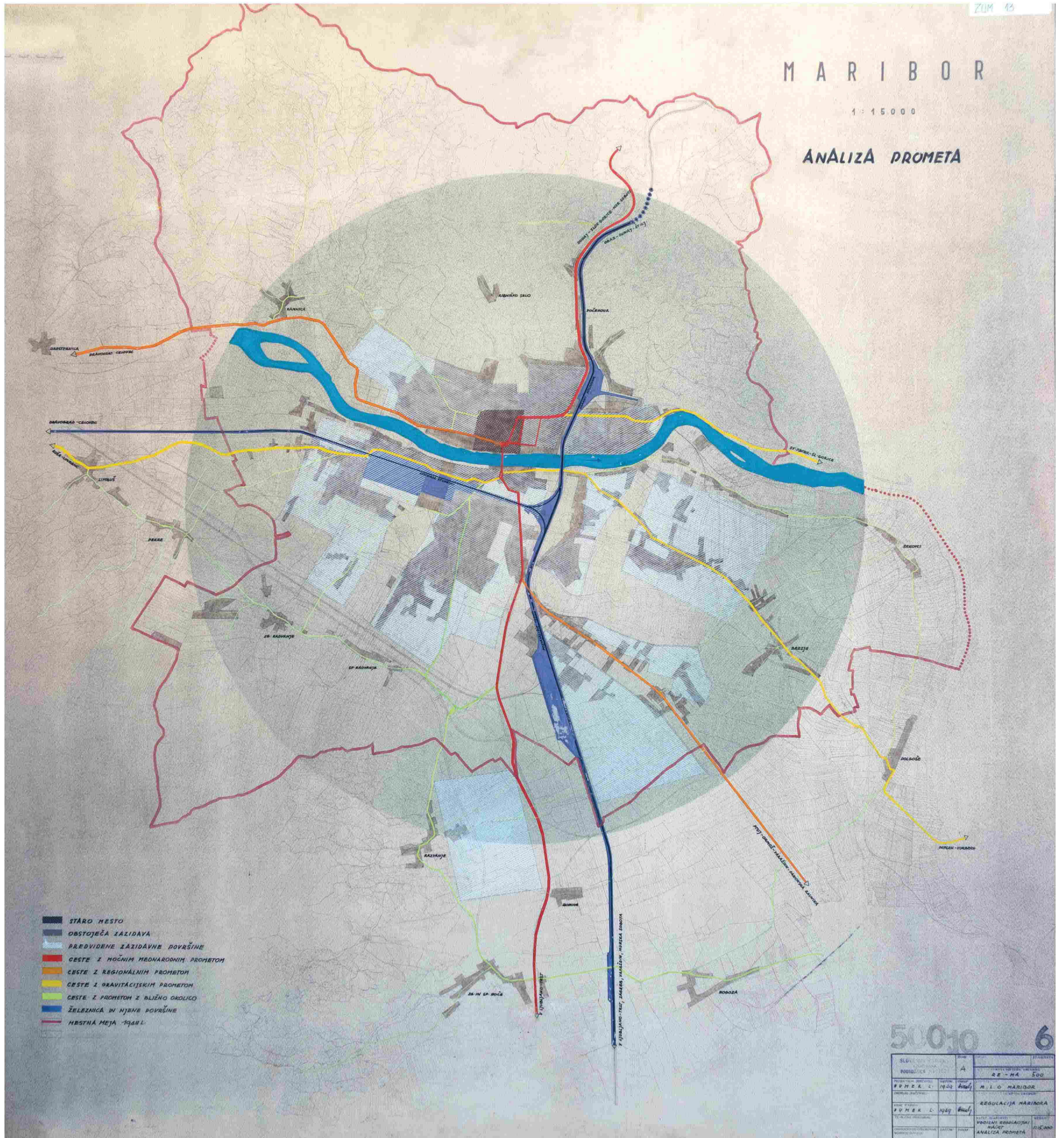
pet stanovanjskih območij: Maribor – levi breg s historičnim jedrom, Maribor – Magdalena, Maribor – Pobrežje in Tezno, Maribor – Studenci ter Maribor – Razvanje, vsako s svojim lokalnim upravno-kulturnim in distribucijskim ter športnim središčem. Že vzpostavljena industrijska območja v Melju, na Studencih in Teznem je ocenil kot ugodna za širitev, predvidel je novo cono na Pobrežju. Opozoril je na staro mestno jedro, ki bi ga bilo potrebno na novo urbanizirati, ohraniti in pripraviti za sodoben način življenja. Zelo pomembno se mu je zdelo premišljeno vključevanje zelenih in rekreacijskih površin v urbani prostor. (Ljubo Humek, Urbanistična problematika in regulacijske zasnove mesta Maribor; Nova Obzorja 1950/3, str. 281–288)

Obstoječa zazidava in coning, 1948

Analiza prometa, 1949

Z današnjega zornega kota bi v Humekovi regulacijski zasnovi našli nepravilnosti, a je ob tem potrebno upoštevati zgodovinski kontekst in časovno distanco. Četudi je bilo vprašanje prometa le deloma rešeno, so po predlaganem načinu razporejanja površin za bivanje načrtovali večino stanovanjskih sosesk v mestu. Urbanistični program mesta Maribor je bil prvič sprejet leta 1966.

Ta je natančneje določil meje in organizacijo posameznih mestnih območij, ta so okvirno bila določena že v regulacijskem načrtu iz leta 1949. Posamezno območje je bilo razvrščeno v stanovanjske, centralne, proizvodne, rekreacijske in prometne površine. Stanovanjsko sosesko, ki jo je začrtal Ljubo Humek v petdesetih letih, so povzeli kot splošni model urbanih območij.

Vodilna regulacijska skica – coning, 1949

